

Protokół nr 2
z posiedzenia Komisji Rolnictwa i Terenów Wiejskich
Sejmiku Województwa Śląskiego
w dniu 8 stycznia 2019 roku

Posiedzenie prowadził Pan Rafał Kandziora, Przewodniczący Komisji Rolnictwa i Terenów Wiejskich. Członkowie Komisji zgodnie z listą obecności (załącznik nr 1 do protokołu).

W posiedzeniu uczestniczyli także goście zgodnie z załączoną listą obecności (załącznik nr 2 do protokołu).

PORZĄDEK POSIEDZENIA

1. Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku.
2. Wykorzystanie środków finansowych w województwie śląskim na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich w perspektywie finansowej 2014 – 2020.
3. Plan pracy Komisji Rolnictwa i Terenów Wiejskich na 2019 rok.
4. Sprawy różne.

Ad. 1

Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku.

Przewodniczący Komisji Rafał Kandziora otworzył posiedzenie Komisji i powitał wszystkich obecnych. Stwierdził również wymagane quorum. Poinformował, że można już zapoznać się z protokołem z pierwszego posiedzenia Komisji. Będzie on przyjęty na kolejnym posiedzeniu. Następnie przedstawił porządek posiedzenia przesłany pocztą i zapytał czy ktoś ma uwagi do zaproponowanego porządku?

Radny Stanisław Gmitruk dopowiedział, że w punkcie drugim porządku posiedzenia chodzi o wykorzystanie środków finansowych w województwie śląskim na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich w perspektywie finansowej 2014 – 2020 w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze. Nie ma potrzeb zmieniać porządku posiedzenia ale warto to podkreślić. Przypomniał, że w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego z Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego też są środki zapisane na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich.

Komisja przyjęła zaproponowany porządek posiedzenia jednogłośnie (za:6).

Ad. 2

Wykorzystanie środków finansowych w województwie śląskim na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich w perspektywie finansowej 2014 – 2020.

Przewodniczący Komisji Rafał Kandziora udzielił głosu Dyrektorowi Jerzemu Motłochowi, który przygotował prezentację w tym punkcie.

Dyrektor Wydziału Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego Jerzy Motłoch omówił prezentację multimedialną pn. *Stan wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 w województwie śląskim. Stan na 31.12.2018 r.* (**wydruk prezentacji stanowi załącznik nr 3 do protokołu**).

Przewodniczący Komisji Rafał Kandziora w trakcie prezentacji zapytał o

przewidywany ostateczny termin zakończenia umów?

Dyrektor Wydziału Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego Jerzy Motłoch odpowiedział, że beneficjenci mają różne terminy realizacji umów. Na pewno trzeba je zakończyć ostatecznie do końca czerwca 2023 roku. Terminy wynikają też z założeń poszczególnych działań, założeń programowych. Generalnie zwykle na realizację od podpisania umowy beneficjenci mają trzy lata. W większości przypadków projekty zostaną więc praktycznie zakończone w rok 2020, 2021. Najdłużej trwają scalania. To najtrudniejsze projekty. One mogą przeciągnąć na się do 2023 roku ale na pewno w pierwszym półroczu 2023 roku ostatnie wnioski o płatność zostaną skierowane do ARIMR do wypłaty.

Następnie Dyrektor kontynuował omawianie prezentacji.

Przewodniczący Komisji Rafał Kandziora podziękował za przygotowaną prezentację. Następnie zwrócił się do członków Komisji z zapytaniem czy mają jakieś pytania do przedstawionego materiału.

Radny Stanisław Gmitruk stwierdził, że prezentacja Pana Dyrektora była precyzyjna i komunikatywna. Poruszył kwestię dwóch działań PROW: modernizacji dróg lokalnych oraz gospodarki wodno – ściekowej. W działaniu gospodarka wodno – ściekowa alokowana kwota jest wykorzystana. Podobnie będzie w przypadku modernizacji dróg lokalnych. Działanie modernizacja dróg lokalnych dopełnia działania Regionalnego Programu Operacyjnego, w ramach którego nie ma żadnych środków na drogi lokalne czyli gminne i powiatowe, tylko na drogi wojewódzkie w ramach działania 6.1. Podobnie sytuacja przedstawia się w kwestii gospodarki wodno – ściekowej a ważne jest, by wspierać te mniejsze inwestycje zwłaszcza na obszarach wiejskich i w małych miasteczkach. Te działania PROW obsługuje Samorząd Województwa Śląskiego w ramach działań delegowanych. Nadzór sprawuje Agencja oraz Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Środki są potrzebne, szczególnie na drogi. Zapytał, jakie działania są podejmowane z poziomu Samorządu Województwa, z poziomu instytucji wdrażającej czyli Agencji, zarządzającej czyli Ministerstwa i w ogóle, jakie są szanse na relokację środków w najbliższym czasie? Poruszył również kwestię scalania gruntów rolnych. Z poprzedniej perspektywy wiadomo, że najbardziej aktywnymi powiatami były powiaty częstochowski i zawierciański. W ostatnim czasie dołączył do grupy aktywnych w tym zakresie powiat raciborski (przodujący jeśli chodzi o strukturę agrarna, kulturę rolną). Powiat żywiecki ma swoje walory między innymi turystyczne. Niemniej są na terenie powiatu obszary, gminy, gdzie przydałyby się gospodarka scaleniowa. Zapytał, jakie działania promocyjne, informacyjne prowadzi Wydział, by zachęcić do scaleń właścicieli nieruchomości rolnych na obszarze powiatu żywieckiego i innych. Podkreślił, że scalania są przedsięwzięciem trudnym pod względem technicznym, projektowym, formalnym a nade wszystko społecznym bo trzeba przekonać do tego projektu ludzi.

Radny Stanisław Baczyński zwrócił uwagę, że w Regionalnym Programie Operacyjnym były środki tylko na drogi wojewódzkie, bo tak je zapisano. Dopiero pod koniec ubiegłej kadencji Sejmiku dokonano stosownych przemieszczeń i pojawiły się środki na drogi powiatowe i gminne w ramach puli przydzielonej na powiat. Z powodu pierwotnego zapisu gminy wiejskie niewątpliwie poniosły starty, bo nie mogły aplikować o te środki. Jeżeli przyłożymy to do tego, co w tej chwili osiągalne, to wielkiej zmiany też nie ma dzieląc środki na potencjalnie zainteresowane gminy. Trzeba rozmawiać z Zarządem, jak te środki w ramach konkursów porozdzielać. Poruszył również kwestię braku scaleń na Żywiecczyźnie. Podkreślił, że to nie jest tak, że to mieszkańcy są niedoinformowani, nie mają kompetencji czy też są niechętni scaleniom. W ostatnim czasie jedna z prób scaleń rozbiła się o plan założeń do

projektu scaleniowego, a później o decyzję środowiskową. Jednego bez drugiego nie można było zrobić, a w konsekwencji nie można było wystąpić o środki na scalenie. Prędzej czy później pomysł na scalenia się znajdzie, bo jest w tym ogromna szansa dla polskiej wsi. Następnie Pan Radny wysoko ocenił Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w zakresie budowy i przebudowy dróg. Gdyby środków było więcej, gdyby Zarząd w ramach mandatu negocjacyjnego uzyskał tych pieniędzy naście razy więcej, to gminy województwa śląskiego świetnie poradziłyby sobie z tym zadaniem. Potrzeb w tym zakresie jest niezmiernie dużo. Zaproponował rozważenie propozycji wystąpienia do Zarządu Województwa z wnioskiem o podjęcie starań, by w ramach relokacji środków unijnych uzyskać pieniądze na tego typu działania. Komisja mogłaby też wnioskować do Zarządu aby priorytetowo (pokazowo) uruchomił w Województwie Śląskim program wspomżenia gmin i powiatów w zakresie wyposażenia dróg gminnych i powiatowych na przykład w chodniki, które są istotnym elementem bezpieczeństwa infrastruktury drogowej. Połączenie wsparcia Województwa ze środkami gmin, powiatów pozwoliłoby na osiągnięcie bardzo dobrych efektów.

Członek Zarządu Województwa Śląskiego Michał Woś w odniesieniu do wypowiedzi Radnego Baczyńskiego wyraził zainteresowanie ostatnią propozycją, przy czym zwrócił uwagę, że duża część dróg wojewódzkich, przebiegających również przez tereny wiejskie, małe miejscowości i wioski, również nie jest wyposażona w chodniki. Jeśli wniosek w sprawie programu zostanie przyjęty, to będzie prośba do Komisji Budżetu, żeby pochyliła się najpierw nad możliwościami finansowymi Województwa. W pierwszej kolejności jesteśmy zobowiązani dbać o to, co jest w podstawowej kompetencji Samorządu Województwa czyli o drogi wojewódzkie, które często mają dużo większe natężenie ruchu. Jeżeli mielibyśmy taki program uruchomić, to byłoby dobrze w pierwszej kolejności budować chodniki na obszarach wiejskich, w małych miejscowościach, wsiach, przez które przebiegają drogi wojewódzkie.

Dyrektor Wydziału Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego Jerzy Motłoch w nawiązaniu do pytań członków Komisji odpowiedział, że już udało się regionowi uzyskać kwotę rzędu 30 mln zł na scalania gruntów. Wnioskowano w tej sprawie do Ministerstwa Rolnictwa i dokonano stosownego przesunięcia środków. Dzięki temu 5 projektów scaleniowych (są jeszcze przed etapem kontraktacji podpisania umów) jest aktualnie realizowanych ze środków których w pierwotnej alokacji dla naszego regionu nie było. Pojawiły się jednak środki, które zostały „pożyczone” z modernizacji gospodarstw rolnych, dzięki czemu jest kwota 100 mln zł na scalenia. Patrząc na doświadczenia poprzedniego okresu programowania rok 2019 będzie kluczowym. Nie jest w stanie odpowiedzieć precyzyjnie w tej chwili, czy będą środki i skąd. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Ministerstwo Rolnictwa z pewnością popatrzą na różnego zestawienia środków redystrybuowanych za pomocą ARiMR, ocenią szanse i zagrożenia z tego płynące i w roku 2019 będzie odpowiedź na stawiane pytania. To jest realnie ostatni rok na zmiany, z uwagi na zapisane w różnych rozporządzeniach i przyjętych założeniach 24 i 36 miesięczne okresy na realizację projektów. Na razie nic nie wiadomo. Na pewno w chwili obecnej będą trwać intensywne prace, zestawienia i podsumowania ze wszystkich działań i instytucji, które obsługują Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. W 2019 roku będziemy wiedzieć czy dostaniemy środki czy nie a jeśli się pojawią z pewnością pójdą na drogi i gospodarkę wodno – ściekową. W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na początku każdego okresu programowania, w toku zmagania i manewrów z Ministerstwem Rolnictwa, ustanawiane są pewne algorytmy podziału globalnej puli środków. Należy przypomnieć, że PROW negocjuje Ministerstwo Rolnictwa. To jest program krajowy i zadania są Województwu

delegowane. Walka toczy się na początku okresu programowania, żeby algorytm był korzystny. Można powiedzieć, że wysiłki były dość skuteczne. Na pewno mogło być lepiej. Województwo walczyło mocno o targowiska, a pomimo tego dostało najniższą alokację w kraju, choć powinna być najwyższa. Generalnie po ustaleniu algorytmów otrzymuje się środki w EURO. W połowie okresu programowania instytucja zarządzająca czyli Ministerstwo Rolnictwa i instytucja wdrażająca czyli Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zastanawiają się nad stanem realizacji programu. Dyskutują, w których działaniach sytuacja jest tragiczna, w których może być dobra a gdzie jest najlepsza. Starają się dokonywać przesunięć w ramach środków Agencji, jeśli się nie da, przystępuje się do dalszych rozmów. W roku 2019 będą toczyć się rozmowy, czy są jakieś wolne środki i jak je podzielić na regiony, by w kolejnych latach skutecznie wydatkować środki. Jeśli chodzi o drogi lokalne przeprowadzony został pewien manewr. Chodziło o środki przeznaczone między innymi na świetlice wiejskie, które w poprzednim okresie programowania zostały bardzo mocno dofinansowane. Za zgodą Ministerstwa Rolnictwa, Agencji kwota rzędu 2/3 mln zł została dołożona na drogi lokalne. Województwo nie realizuje już odnowy wsi. Żywiec był w grupie powiatów, który miał bardzo dobry wskaźnik drogowy i z PROW otrzymał proporcjonalnie stosunkowo dużo środków. Trzeba pamiętać, że PROW generalnie jest programem „na biedę”. Liczy się tutaj wskaźnik dochodu na mieszkańca (im niższy tym lepiej), wskaźnik bezrobocia (im wyższe bezrobocie tym lepszy wskaźnik dla przyznania środków). W PROW gminy z biedniejszych regionów są wyżej w liście rankingowej. Jeśli chodzi o scalanie w Żywcu trzykrotnie przeprowadzono spotkania. Tutaj były Prezes Śląskiej Izby Rolniczej, Pan Piotr Kufel, bardzo mocno angażował się w temat scaleń gruntów. Urząd Marszałkowski organizował spotkania z mieszkańcami przy udziale Starosty Żywieckiego, wóldarzy gmin. Organizowane były akcje promocyjne - tutaj aktywne było żywieckie biuro geodezyjne, które realizuje procesy scaleniowe na tamtym obszarze. Było już blisko finału procesu scaleniowego ale zawsze w końcowym etapie coś stało na przeszkodzie, w efekcie czego scalenia w Żywcu nie wyszły. W kontekście potrzeb drogowych należy przypomnieć znaczny wzrost kwoty z ochrony gruntów rolnych. Z ubiegłego roku pozostał 1 mln zł nie wydatkowanych środków, który będzie przywrócony na ten rok. Do tego rosną wpłaty z wyłączeń gruntów rolnych, co powoduje, że w tym roku będzie globalnie kwota rzędu 7/8 mln zł na drogi transportu rolnego, drogi do pól na wsiach. Sumując wszystkie środki na drogi, to wychodzi już zauważalna kwota. Jeżeli nie będzie zmiany w ustawie o ochronie gruntów rolnych, to za 5 lat fundusz będzie na poziomie 12/14 mln zł rocznie.

Radny Stanisław Baczyński w nawiązaniu do prezentacji Dyrektora Motłocha zapytał z jakiej przyczyny rozwiązano część umów z Leadera?

Zastępca Dyrektora Wydziału Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego Marcin Rachwał odpowiedział, że rozwiązano około 24 umów na wniosek beneficjentów z różnych przyczyn, w zależności od tego, czego dotyczyły umowy (podejmowanie działalności, rozwijanie działalności). Zdarzało się wiele sytuacji, że beneficjenci nie mogli uzyskać stosownych pozwoleń przykładowo ze starostw na użyczenie gruntów. Na etapie wnioskowania nie przedstawiono stosownych dokumentów, w efekcie czego umowy musiały zostać rozwiązane. Zdarzały się sytuacje, że nie dochodziło do określonej w umowie zatrudnienia konkretnej liczby ludzi przy rozwijaniu działalności.

Członek Zarządu Województwa Śląskiego Michał Woś zauważył, że również zainteresowała go kwestia tych umów i poprosił Dyrektora Motłocha o szczegółowe wyjaśnienia.

Dyrektor Wydziału Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego Jerzy Motłoch zwrócił uwagę, że mocno zmienił się też rynek pracy i przedsiębiorcy zaczynają mieć problem z tym warunkiem zatrudniania ludzi. Ta zmiana otoczenia też ma istotne znaczenie przy realizacji projektów.

Ad. 3

Plan pracy Komisji Rolnictwa i Terenów Wiejskich na 2019 rok.

Przewodniczący Komisji Rafał Kandziora przypomniał, że była skierowana do członków Komisji prośba o zgłaszanie propozycji tematów posiedzeń w 2019 roku. Przedstawił swoje propozycje do planu pracy:

- Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego. (stan realizacji bądź stan zaawansowania)
- Obowiązujące zapisy prawne i procedury – prawo łowieckie a prognozowane wydatki z tytułu szkód w uprawach i płodach rolnych.
- Doradztwo Rolnicze i jego rola w kształtowaniu polityki regionalnej oraz rola instytucji administracyjnego rolnictwa w realizacji strategii rozwoju obszarów wiejskich.
- Samorząd rolniczy i organizacje rolnicze w polityce regionalnej Samorządu Województwa.
- Budżet Województwa Śląskiego.
- Prezentacja i analiza możliwości rozwoju program realizowanych przez Samorząd Województwa (Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe i Rolnicze; Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko – Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020.

Następnie propozycje tematów zgłosili członkowie Komisji:

Radny Stanisław Gmitruk:

- Wykorzystanie środków europejskich na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich w województwie śląskim z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020 (co najmniej dwa razy w roku informacje o realizacji).
- Wpływ rolnictwa na środowisko, na klimat - Prawo i działania w tym zakresie.

Radny Józef Kubica:

- Posiedzenie wyjazdowe na Jurze Krakowsko – Częstochowskiej dotyczące Programu Owca Plus.
- Remizy śródpolne.

Ponadto sugestia by temat dotyczący szkód łowieckich i szerzej prawa łowieckiego był procedowany w późniejszym terminie, najlepiej jesienią; z uwagi na dynamikę zmian w prawie łowieckim

Przewodniczący Komisji Rafał Kandziora poprosił członków Komisji, by do następnego posiedzenia Komisji zastanowili się, które jeszcze tematy warto włączyć do planu pracy na 2019 rok.

Ad.4

Sprawy różne.

Przewodniczący Komisji Rafał Kandziora przedstawił harmonogram posiedzeń Komisji. Posiedzenia będą odbywać się we wtorki poprzedzające ustalone terminy sesji Sejmiku o godz. 14:00. Terminy posiedzeń Komisji w 2019 roku wypadają: 29

stycznia, 26 lutego, 9 kwietnia, 14 maja, 19 czerwca, 17 września, 15 października, 12 listopada 9 (w listopadzie możliwe dodatkowe posiedzenie zgodnie z harmonogramem pracy nad budżetem), 10 grudnia. W sierpniu na chwilę obecną nie będzie planować posiedzenia z uwagi na okres urlopowy. Jeśli pojawi się jakaś pilna potrzeba posiedzenie zostanie zwołane.

Radna Marta Salwierak interesowała się programem inicjatyw lokalnych. Zapytała, kiedy będzie planowany nabór do tego programu?

Dyrektor Wydziału Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego Jerzy Motłoch odpowiedział, że w tej chwili dokonywane są małe korekty i w końcu stycznia przedstawimy Zarządowi do akceptacji propozycje ogłoszenia tego konkursu. Generalnie Wydział ma kilka propozycji usprawniających realizację Programu, które przedyskutują wspólnie z Panem Marszałkiem Wosiem i całym Zarządem. Chcą by pozostała kwota 60 tys. zł dla gminy, przy pewnym ograniczeniu wydatkowania środków na projekty miękkie - przykładowo, by cała przyznana kwota nie została przeznaczona na organizację jakiejś imprezy. Zasadnicze zręby pozostaną jak dotychczas.

Radny Stanisław Baczyński zapytał, czy lista rankingowa na drogi będzie upubliczniona?

Dyrektor Wydziału Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego Jerzy Motłoch odpowiedział, że oczywiście jest upubliczniona. Lista jest powszechnie dostępna.

Przewodniczący Komisji Rafał Kandziora – podziękował za spotkanie i zakończył posiedzenie Komisji.

Protokół sporządziła
Małgorzata Cieszyńska – Sokołowska

Przewodniczący Komisji
Rolnictwa i Terenów Wiejskich
Rafał Kandziora